

Makalenin Türü / Article Type : Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş Tarihi / Date Received : 22.03.2021
Kabul Tarihi / Date Accepted : 10.05.2021
Yayın Tarihi / Date Published : 15.09.2021

 <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2021.21.64908-901401>

ANADOLU LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN İKİNCİ YABANCI DİL ALMANCA ÖĞRENMEYE YÖNELİK TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

Bilal ÜSTÜN¹

ÖZ

Bu çalışmada Anadolu Lisesi öğrencilerinin ikinci yabancı dil olarak Almanca öğrenmeye yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmaktadır. Anadolu Lisesi öğrencilerinin ikinci yabancı dil Almanca öğrenmeye yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesini amaçlayan bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Türkiye’de Anadolu Liselerinde okuyan ve ikinci yabancı dil olarak Almanca dersi alan öğrenciler, örneklemini ise İç Anadolu bölgesinde bulunan bir Anadolu Lisesinde ikinci yabancı dil olarak Almanca dersi alan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmaya toplam 208 öğrenci katılmıştır. Katılımcıların %64,9’u kadın, 34,1’i ise erkektir. Araştırmada veri toplama aracı olarak Türk (2020) tarafından geliştirilen “Ortaöğretim Öğrencilerinin İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği” ve araştırmacı tarafından hazırlanan ‘kişisel bilgi formu’ kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin analizinde IBM SPSS 22 paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizi sürecinde frekans (f) ve yüzde (%) tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve t-testi hesaplamalarına yer verilmiştir. Normal dağılım gösteren verilerin değerlendirilmesi ikili gruplarda t-testi, ikiden fazla gruplarda tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda kız öğrencilerin Almanca öğrenmeye yönelik kararlılık ve korkularının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu; Almanca başarı puanı 5 olan katılımcıların Almanca başarı puanı daha düşük olan katılımcılara göre Almanca öğrenmeye daha ilgili oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Benzer bir çalışmanın ileride daha geniş bir örneklem grubuyla ve karma araştırma yöntemi ile yapılmasının daha kapsamlı sonuçlara ulaşabilme açısından faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anadolu Lisesi, Almanca, ikinci yabancı dil

AN INVESTIGATION OF ANATOLIAN HIGH SCHOOL STUDENTS' ATTITUDES TOWARDS LEARNING GERMAN AS A SECOND FOREIGN LANGUAGE ACCORDING TO VARIOUS VARIABLES

ABSTRACT

The main purpose of this study is to examine the attitudes of Anatolian High School students towards learning German as a second foreign language according to various variables. In this study, which aims to examine the attitudes of Anatolian High School students towards learning German as a second foreign language, a survey model, one of the quantitative research methods, was used. The population of the research consists of students studying at Anatolian High Schools in Turkey, and the sample consists of students learning German as a second foreign language at an Anatolian High School in Central Anatolia. In the study, the "Attitude Scale of Secondary Education Students towards Learning German as a Second Foreign Language" developed by Turk (2020) and the "personal information form" prepared by the researcher were used as data collection tools. In the process of data analysis, frequency (f) and percentage (%), one-way analysis of variance (ANOVA) and t-test calculations were included. As a result of the study, it was found that determination and fear of female students towards learning German were higher than male students. It was concluded that the participants with a German achievement score of 5 were more interested in learning German than the participants with a lower German achievement score. It is thought that conducting a similar study with a larger sample group and mixed research method in the future will be beneficial in terms of reaching more comprehensive results.

Keywords: Anatolia high school, German language, second foreign language

¹ Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, bustun@nevsehir.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-9490-3109>

1. GİRİŞ

Türkiye’de Almanca, İngilizcenin ardından ikinci yabancı dil olarak genellikle Anadolu Liselerinde zorunlu olarak öğretilmektedir. Türkiye’de Almanca 1980’li yılların ortalarına kadar okullarda öğretilirken alınan siyasi kararlarla birlikte kaldırılarak yalnızca İngilizce öğretimine devam edilmiştir. 1997 yılında yürürlüğe giren ‘sekiz yıllık zorunlu eğitim’ uygulaması ile Almanca ikinci yabancı dil olarak yeniden öğretilmeye başlanmıştır (Akpınar Dellal, 2003). 2018 yılında yapılan son düzenleme ile Anadolu Liselerinin tüm kademelerinde ikinci yabancı dil haftada ikişer saat olarak verilmektedir. MEB (2019), Anadolu Liselerini öğrenim süresi dört yıl olan, yatılı veya gündüzlü olarak eğitim ve öğretim veren kurumlar olarak tanımlamaktadır. Türkiye’deki Anadolu Lisesi sayısı 2577 olup 229’u merkezi yerleştirme ile 2348’i ise yerel yerleştirme ile öğrenci almaktadır (MEB, 2019). Millî Eğitim Bakanlığı Anadolu Liseleri yönetmeliğinde (2005) Anadolu Liselerinin amacı öğrencilerin ilgi, yetenek ve başarılarına göre yükseköğretim programlarına hazırlanmalarını ve yabancı dili, dünyadaki bilimsel ve teknolojik gelişmeleri izleyebilecek düzeyde öğrenmelerini sağlamaktır. Bu amaçla bu liselerde ikinci yabancı dil eğitimi de verilmektedir. Polat (2001) yabancı dil öğretim programlarının tek bir dille sınırlı tutulmasının Avrupalılık bağlamında aşılması ve değiştirilmesi gereken bir eğitim anlayışı olarak ifade etmektedir. Avrupa Birliği normlarına göre genç kuşak Avrupalıların en az üç dil bilecek şekilde eğitim aldığı, bunu kendi gelişim süreçlerinin bir parçası olarak gördükleri ve dünya vatandaşı olmanın dünya dillerini öğrenmekten geçtiği bilinen bir gerçektir (Yeşilli, 2004). Avrupa’nın birçok ülkesinde ilköğretime devam eden öğrencilerin %33’ünün ikinci bir dil bildiği bilinmektedir (Demirel, 2005). Türkiye’de ise yabancı dil eğitiminin istenilen düzeyde olmadığı söylenebilir. Başat (2014), Türkiye’de 19-25 yaş arası genç nüfusun çoğunun bir yabancı dil bilmediğini belirtmektedir. Buna bağlı olarak Türkiye’de ikinci yabancı dilin öğretilmesinin öğrenciler için sadece iş hayatında ve iletişim alanlarında sağlayacağı avantajlardan değil, Avrupa Birliği’ne üye olma hedefi olan Türkiye’nin birlik ile uyum içerisinde olabilmesi için de gerekli olduğundan söz edilebilir (Koçak & Çobanoğulları, 2017). Ancak öğrencilerin Almancayı yönetmeliklerde belirtildiği şekilde öğrenmeleri eğitim sistemiyle ilgili olduğu gibi öğrencilerin Almancaya yönelik tutumları ile de doğrudan ilgilidir.

Tutum, alanyazında sıkça karşılaşılan ve farklı tanımlamalara rastlanan bir kavramdır. Franzoi (2003) tutumu, bireyin bir durumu ya da nesneyi olumlu veya olumsuz değerlendirme şekli olarak; Özgüven (2001), bir kişiye ya da olguya karşı olan inanç veya bakış açısı olarak; İpek ve Bayraktar (2004), kişinin konu olan bir olguya ve vaziyete doğru pozitif veya negatif duruşu olarak tanımlanmaktadır. Üredi ve Üredi (2006) tutumun dışarıdan bakıldığında kişide belirlenemediğini, ancak davranışların tutumun olumlu veya olumsuz olduğuna işaret ettiğini ifade etmektedir. Tutum, anlık olarak ortaya çıkmayan fakat belirli aşamalarla kendisini gösteren bir kavramdır (Fabrigar vd., 2005). Tavşancıl (2014) tutumların ölçülmesini araştırdığı çalışmasında tutum kavramının belirli özelliklere sahip olduğunu belirtmektedir. Bu özellikler şu şekilde sıralanabilir:

- 1- Kişide ortaya çıkan tutumlar doğuştan değil yaşantı ile elde edinilir.
- 2- Tutum, kısa süreliğine görülen bir olgu değil belirli bir müddet devam eden bir olgudur.
- 3- Tutum, kişinin kendisi dışındaki hayatı anlamlandırmasına etki etmekte ve öğrenme süreciyle şekillendiğinden dolayı kişi ile nesne arasında uyum oluşturmaktadır.
- 4- Tutum, nesnenin diğer bir nesneyle kıyaslanmasıyla olumlu ya da olumsuz olarak ortaya çıkar.
- 5- Tutum, pozitif veya negatif reaksiyonlar ve hareketler meydana getirebilir.

Tutum kavramı ile ilgili alanyazında yapılmış olan tanımlamalar değerlendirildiğinde eğitim öğretimde ve özellikle yabancı dil öğretiminde öğrencilerin ilgili derse olan tutumlarının başarılarında etkili olacağı söylenebilir.

Literatür incelendiğinde öğrencilerin yabancı dil derslerine yönelik tutumlarına ilişkin yapılmış birçok araştırmaya rastlanmıştır (Alyaz vd., 2011; Cebeci, 2006; Çakıcı, 2007; Durucasu & Aydın, 2020; Memduhoğlu & Kozikoğlu, 2015). Bazı araştırmaların ise yabancı dil olarak Almancaya yönelik yapıldığı saptanmıştır. Hanbay (2009), 10. sınıf öğrencilerinin ikinci yabancı dil olarak Almancaya yönelik tutumlarını; Alyaz (2011), Alman dili eğitimi anabilim dalındaki öğrencilerin dilsel seviyeleri ve Almancaya ilişkin tutumlarını; Balkaya (2017), lise öğrencilerinin Almanlara ve Almancaya karşı tutum, önyargı ve kalıp yargılarını; Türk (2020), ortaöğretim öğrencilerinin ikinci yabancı dil olarak Almanca öğrenmeye yönelik tutumlarını ve Erdem (2020) de lise öğrencilerinin Almanca dersine ilişkin tutum ve görüşlerini araştıran çalışmalar yapmışlardır.

1.1. Araştırmanın amacı

Bu çalışmada Anadolu Lisesi öğrencilerinin ikinci yabancı dil olarak Almanca öğrenmeye yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda aşağı yer alan araştırma sorularına yanıt aranacaktır:

- 1- Anadolu Lisesi öğrencilerinin ikinci yabancı dil Almanca öğrenmeye yönelik tutumları cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?

- 2- Anadolu Lisesi öğrencilerinin ikinci yabancı dil Almanca öğrenmeye yönelik tutumları sınıf düzeylerine göre farklılık göstermekte midir?
- 3- Anadolu Lisesi öğrencilerinin ikinci yabancı dil Almanca öğrenmeye yönelik tutumları Almanca başarı durumlarına göre farklılık göstermekte midir?
- 4- Anadolu Lisesi öğrencilerinin ikinci yabancı dil Almanca öğrenmeye yönelik tutumları genel başarı durumlarına göre farklılık göstermekte midir?
- 5- Anadolu Lisesi öğrencilerinin ikinci yabancı dil Almanca öğrenmeye yönelik tutumları ilgi alanlarına (sözel, sayısal, eşit ağırlık veya dil) göre farklılık göstermekte midir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Anadolu Lisesi öğrencilerinin ikinci yabancı dil Almanca öğrenmeye yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesini amaçlayan bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. “Nicel (ampirik) araştırmalar, olay ve olguları dışarıdan bir gözlemci olarak ölçümlenmesine dayalı olarak yürütülen, gözlem ve deney tekniğine dayalı, veri toplama tekniklerini kullanan araştırmalardır” (Tutar & Erdem, 2020, s. 60). Sosyal bilimlerde en fazla kullanılan araştırma türü, tarama ya da anket tipi (survey) araştırma desenleridir (Gürbüz & Şahin, 2017). Tarama modeli, geçmişte ve halen var olan durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır. Tarama modeli daha çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla, evrenin tümü ya da ondan alınacak örnek ya da grup üzerinde yapılmaktadır (Karasar, 2016).

2.2. Araştırmanın evreni ve örnekleme

Araştırmanın evrenini Türkiye’de Anadolu Liselerinde okuyan ve ikinci yabancı dil olarak Almanca dersi alan öğrenciler, örneklemini ise İç Anadolu bölgesinde bulunan bir Anadolu Lisesinde ikinci yabancı dil olarak Almanca dersi alan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmaya toplam 208 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin tamamı Almanyayı ilk olarak lisede öğrenmeye başlamış olup hiçbiri Almanya geçmişine sahip değildir. Örnekleme ait frekans tablosu Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1.

Örnekleme İlişkin Frekans Tablosu

		N	P (%)
Cinsiyet	Kadın	137	%64,9
	Erkek	71	%34,1
Sınıf	9	85	%40,9
	10	67	%32,2
	11	35	%16,8
	12	21	%10,1
Almanca Karne Notu	1	7	%3,4
	2	10	%4,8
	3	31	%14,9
	4	56	%26,9
	5	104	%50
Genel Başarı Notu	1,00-2,00	4	%1,9
	2,01-3,00	8	%3,8
	3,01-4,00	44	%21,2
	4,01-5,00	152	%73,1
İlgi Alanı	Sözel	15	%7,2
	Sayısal	96	%46,2
	Eşit Ağırlık	73	%35,1
	Yabancı Dil	24	%11,5
Almancayla İlgili Meslek	Evet	21	%10,1
	Hayır	139	%66,8
	Kararsızım	48	%23,1
Almanya’da Üniversite Eğitimi	İsterim	96	%46,2
	İstemem	73	%35,1
	Kararsızım	39	%18,8

Tablo 1 incelendiğinde araştırmada yer alan katılımcıların %65,9’unun kadın, %34,1’inin ise erkek olduğu görülmektedir. Katılımcıların %40,9’u 9. sınıfa, %32,2’si 10. sınıfa, %16,8’i 11. sınıfa ve %10,1’i de 12. sınıfa

gitmektedir. Katılımcıların Almanca karne notlarına bakıldığında %3,4'ünün 1, %4,8'inin 2, %14,9'unun 3, %26,9'unun 4 ve %50'sinin 5 notuna sahip olduğu görülmektedir. Katılımcıların genel başarı durumları incelendiğinde ise katılımcıların %1,9'unun 1,00-2,00, %3,8'inin 2,01-3,00, %21,2'sinin 3,01-4,00 ve %73,1'inin 4,01-5,00 arası bir karne notuna sahip oldukları söylenebilir. Araştırmada yer alan öğrencilerin %7,2'si sözel derslere, %46,2'si sayısal derslere, %35,1'i eşit ağırlık derslerine ve %11,5'i de yabancı dil derslerine ilgi duyduklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların %10,1'i Almancayla ilgili bir meslek yapabilirim derken %66,8'i ise Almancayla ilgili bir meslek yapmak istemem seçeneğini işaretlemişlerdir. %23,1'lik bir grup ise kararsızdır. Öğrencilerin %46,2'si Almanya'da üniversite okumak istediklerini, %35,1'i Almanya'da üniversite okumak istemediklerini ve %18,8'i ise bu konuda kararsız olduklarını ifade etmişlerdir.

2.3. Veri toplama araçları ve süreci

Araştırmada veri toplama aracı olarak Türk (2020) tarafından geliştirilen “Ortaöğretim Öğrencilerinin İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği” ve araştırmacı tarafından hazırlanan ‘kişisel bilgi formu’ kullanılmıştır. Kişisel bilgi formunda öğrencilere cinsiyetleri, sınıf düzeyleri, Almanca başarı puanları, genel başarı puanları ve ilgi duydukları alanlar ile ilgili sorular sorulmuştur. Ölçekte ise 41 madde yer almaktadır. Bu maddelerin 22'si olumlu (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 41), 19'u ise olumsuzdur (10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 37, 38, 39, 40). Ölçek 5'li likert tipinde hazırlanmış ve ‘kesinlikle katılıyorum’, ‘katılıyorum’, ‘kısmen katılıyorum’, ‘katılmıyorum’ ve ‘kesinlikle katılmıyorum’ şeklinde derecelendirilmiştir. Ölçek beş faktörden oluşmaktadır. Bu faktörler: (1) ilgi, (2) ilgisizlik, (3) güven (4) kararlılık ve (5) korkudur. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2.
Ölçeğe Ait Cronbach Alpha Güvenirlik Katsayısı

Faktör	Madde Sayısı	Cronbach Alpha (α)
İlgi	9	,92
İlgisizlik	8	,89
Güven	6	,88
Kararlılık	6	,85
Korku	5	,79
Genel	41	,81

Bu çalışmada ise ölçeğin Cronbach Alpha (α) değeri ,97 olarak hesaplanmıştır. “Katsayının 0’a yakın olması ölçüm aracının güvenilir olmadığını gösterir. İdealde, ölçme aracının güvenilir kabul edilmesi için katsayının 0,70’in üzerinde olması istenir. Katsayı 0,40’ın altında ise, ölçeğin hiç güvenilir olmadığına karar verilir. Güvenilirlik katsayısı için kabul edilebilir düzey; konuya, araştırmanın amacına ve ölçeğe bağlıdır. Bazı sosyal araştırmalarda 0,60 civarındaki güvenilirlik yeterli kabul edilebilirken, kritik kararlar için referans alınacak ölçeklerde 0,95’in altına düşmemesi istenebilir” (Yıldırım, 2017, s. 170). Bu bilgiye göre bu çalışmada kullanılan ölçeğin yüksek güvenilirlik katsayısına sahip olduğu söylenebilir.

2.4. Verilerin analizi

Araştırmadan elde edilen verilerin analizinde IBM SPSS 22 paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizi sürecinde frekans (f) ve yüzde (%) tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve t-testi hesaplamalarına yer verilmiştir. Normal dağılım gösteren verilerin değerlendirilmesi ikili gruplarda t-testi, ikiden fazla gruplarda tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile yapılmıştır. Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, anlamlı farklılık tespit edilen veriler için farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığının belirlenmesi için Post-Hoc testlerinden Tukey testi yapılmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi $p < ,05$ olarak kabul edilmiştir.

2.5. Araştırmanın etik izni

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Etik değerlendirme kararının tarihi: 16.03.2021

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2100009919

3. BULGULAR

Bu bölümde Anadolu Lisesi öğrencilerinin ikinci yabancı dil Almanca öğrenmeye ilişkin tutumları cinsiyetlerine, sınıf düzeylerine, Almanca başarı durumlarına, genel başarı durumlarına ve ilgi alanlarına göre karşılaştırılması amaçlanmıştır.

Araştırmada yer alan katılımcıların cinsiyetlerinin ikinci yabancı dil Almanca öğrenmeye yönelik tutumlarında anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığı t-testi ile belirlenmiştir. Testlerdeki anlamlılık düzeyi $p < ,05$ olarak kabul edilmiştir. Test sonuçlarına yönelik istatistikler ve değerlendirmeler Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3.
Faktörlere Göre Katılımcıların Cinsiyet Bağlamında Tutumları

Faktör	Cinsiyet	N	X	ss	t	p
İlgi	Kız	137	3,04	1,05	1,44	0,151
	Erkek	71	2,80	1,17		
İlgisizlik	Kız	137	3,38	0,87	1,12	0,265
	Erkek	71	3,22	1,02		
Güven	Kız	137	2,83	0,48	-1,59	0,113
	Erkek	71	2,94	0,50		
Kararlılık	Kız	137	3,46	0,94	2,46	0,015
	Erkek	71	3,06	1,17		
Korku	Kız	137	3,65	1,04	2,08	0,039
	Erkek	71	3,32	1,10		

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların cinsiyetlerine göre ikinci yabancı dil olarak Almanca öğrenmeye yönelik tutumlarının kararlılık ve korku boyutlarında anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Kız öğrencilerin kararlılıklarının ($X=3,46$) erkek öğrencilere ($X=3,06$) göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Yine kız öğrencilerin ($X=3,65$) erkek öğrencilere ($X=3,32$) göre daha Almanca öğrenmede daha fazla korktukları sonucu çıkarılabilir. İlgi, ilgisizlik ve güven boyutları incelendiğinde ise anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Katılımcıların sınıf düzeylerinin ikinci yabancı dil olarak Almanca öğrenmeye yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yöntemi ile hesaplanmıştır. Hesaplamalarda Post-Hoc testlerinden Tukey testi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi standart değer olarak $p < ,05$ olarak kabul edilmiştir. Test sonuçlarına yönelik istatistikler Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4.
Faktörlere Göre Katılımcıların Sınıf Düzeyleri Bağlamında Tutumları

Faktör	Sınıf	N	X	ss	F	p
İlgi	9. Sınıf	85	3,08	1,01	,702	,552
	10. Sınıf	67	2,90	1,13		
	11. Sınıf	35	2,78	1,18		
	12. Sınıf	21	3,00	1,23		
İlgisizlik	9. Sınıf	85	3,43	0,84	1,02	,384
	10. Sınıf	67	3,33	0,88		
	11. Sınıf	35	3,15	1,08		
	12. Sınıf	21	3,16	1,12		
Güven	9. Sınıf	85	2,90	0,43	1,17	,319
	10. Sınıf	67	2,84	0,53		
	11. Sınıf	35	2,77	0,54		
	12. Sınıf	21	3,00	0,51		
Kararlılık	9. Sınıf	85	3,42	0,94	,431	,731
	10. Sınıf	67	3,25	1,02		
	11. Sınıf	35	3,24	1,18		
	12. Sınıf	21	3,26	1,25		
Korku	9. Sınıf	85	3,63	1,01	,971	,407
	10. Sınıf	67	3,54	1,06		
	11. Sınıf	35	3,27	1,22		
	12. Sınıf	21	3,61	1,09		

Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların sınıf düzeylerinin ikinci yabancı dil olarak Almanca öğrenmeye yönelik tutumlarında hiçbir boyutta anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı gözlenmiştir.

Katılımcıların Almanca başarı puanlarının ikinci yabancı dil Almanca öğrenmeye yönelik tutumlarında anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığı tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yöntemi ile hesaplanmıştır.

Hesaplamalarda Post-Hoc testlerinden Tukey testi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < ,05$ olarak kabul edilmiştir. Test sonuçlarına yönelik istatistikler Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5.

Faktörlere Göre Katılımcıların Almanca Başarı Durumları Bağlamında Tutumları

Faktör	Almanca Başarı Notu	N	X	ss	F	p
İlgi	1	7	2,00	0,92	13,94	,000
	2	10	1,90	0,83		
	3	31	2,45	0,97		
	4	56	2,68	1,02		
	5	104	3,44	0,98		
İlgisizlik	1	7	2,23	1,08	14,28	,000
	2	10	2,43	0,92		
	3	31	2,82	0,86		
	4	56	3,20	0,96		
	5	104	3,70	0,71		
Güven	1	7	2,61	0,40	1,51	,201
	2	10	2,86	0,42		
	3	31	2,83	0,42		
	4	56	2,78	0,52		
	5	104	2,94	0,49		
Kararlılık	1	7	2,35	1,20	9,73	,000
	2	10	2,33	1,11		
	3	31	2,85	1,02		
	4	56	3,23	1,16		
	5	104	3,67	0,78		
Korku	1	7	2,34	1,33	13,47	,000
	2	10	2,60	1,20		
	3	31	2,89	1,14		
	4	56	3,45	0,97		
	5	104	3,95	0,84		

Tablo 5 incelendiğinde katılımcıların Almanca başarı puanlarının ikinci yabancı dil olarak Almanca öğrenmeye yönelik tutumlarında ilgi, ilgisizlik, kararlılık ve korku boyutlarında anlamlı şekilde farklılaştığı belirlenmiştir. Hangi gruplar arası farkların ortaya çıktığı Tukey testi ile hesaplanmıştır. Almanca başarı puanı 5 olan katılımcıların ($X=3,44$) başarı puanı 4 ($X=2,68$); 3 ($X=2,45$); 2 ($X=1,90$) ve 1 ($X=2,00$) olan katılımcılara göre Almanca öğrenmeye daha yoğun ilgi duydukları söylenebilir. Kararlılık boyutu incelendiğinde Almanca başarı puanı 5 olan katılımcıların ($X=3,67$) kararlılıklarının, başarı puanı 3 ($X=2,85$); 2 ($X=2,33$) ve 1 ($X=2,35$) olan katılımcılara göre daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Korku boyutunda ise başarı puanı 5 olan katılımcıların ($X=3,95$) korku düzeylerinin başarı puanı 4 ($X=3,45$); 3 ($X=2,89$); 2 ($X=2,60$) ve 1 ($X=2,34$) olan katılımcılara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Güven boyutunda ise anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Katılımcıların genel başarı puanlarının ikinci yabancı dil olarak Almanca öğrenmeye yönelik tutumlarında anlamlı bir şekilde farklılaşmış farklılaşmadığı tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yöntemi ile hesaplanmıştır. Hesaplamalarda Post-Hoc testlerinden Tukey testi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < ,05$ olarak kabul edilmiştir. Test sonuçlarına yönelik istatistikler Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6.

Faktörlere Göre Katılımcıların Genel Başarı Durumları Bağlamında Tutumları

Faktör	Genel Başarı Notu	N	X	ss	F	p
İlgi	1,00-2,00	4	2,19	1,18	12,69	,000
	2,01-3,00	8	2,25	0,97		
	3,01-4,00	44	2,25	0,91		
	4,01-5,00	152	3,23	1,04		
İlgisizlik	1,00-2,00	4	2,21	1,13	12,66	,000
	2,01-3,00	8	2,65	1,15		
	3,01-4,00	44	2,79	0,89		
	4,01-5,00	152	3,54	0,82		
Güven	1,00-2,00	4	2,58	0,31	2,72	,050
	2,01-3,00	8	2,62	0,37		
	3,01-4,00	44	2,75	0,52		
	4,01-5,00	152	2,92	0,48		

Tablo 6 (devamı).*Faktörlere Göre Katılımcıların Genel Başarı Durumları Bağlamında Tutumları*

Faktör	Genel Başarı Notu	N	X	ss	F	p
Kararlılık	1,00-2,00	4	2,33	1,20	6,71	,000
	2,01-3,00	8	2,70	1,09		
	3,01-4,00	44	2,89	1,21		
	4,01-5,00	152	3,50	0,92		
Korku	1,00-2,00	4	2,10	1,28	11,29	,000
	2,01-3,00	8	2,67	1,40		
	3,01-4,00	44	3,03	1,06		
	4,01-5,00	152	3,77	0,95		

Tablo 6 incelendiğinde katılımcıların genel başarı puanlarının ikinci yabancı dil olarak Almanca öğrenmeye yönelik tutumlarında ilgi, ilgisizlik, kararlılık ve korku boyutlarında anlamlı şekilde farklılaştığı belirlenmiştir. Hangi gruplar arası farkların ortaya çıktığı Tukey testi ile hesaplanmıştır. Genel başarı puanı 4,01-5,00 arası olan katılımcıların (X=3,23) Almanca öğrenmeye yönelik ilgilerinin genel başarı puanı 2,01-3,00 (X=2,25) ve 3,01-4,00 (X=2,25) olan katılımcılara göre daha yüksek olduğu ifade edilebilir. Kararlılık boyutuna bakıldığında genel başarı puanı 4,01-5,00 olan katılımcıların (X=3,50) kararlılık düzeylerinin genel başarı puanı 3,01-4,00 olan katılımcılara (X=2,89) göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Korku boyutunda ise genel başarı puanı 4,01-5,00 olan katılımcıların (X=3,77), genel başarı puanı 3,01-4,00 (X=3,03); 2,01-3,00 (X=2,67) ve 1,00-2,00 (X=2,10) olan katılımcılara göre Almanca öğrenmede daha yüksek korku duygusu hissettikleri söylenebilir. Güven boyutunda ise anlamlı bir farklılık saptanamamıştır.

Katılımcıların ilgi alanlarının (sözel, sayısal, eşit ağırlık ve yabancı dil) ikinci yabancı dil olarak Almanca öğrenmeye yönelik tutumlarında anlamlı bir şekilde farklılaşmış farklılaşmadığı tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yöntemi ile hesaplanmıştır. Hesaplamalarda Post-Hoc testlerinden Tukey testi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < ,05$ olarak kabul edilmiştir. Test sonuçlarına yönelik istatistikler Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7.*Faktörlere Göre Katılımcıların İlgi Alanları Bağlamında Tutumları*

Faktör	İlgi Alanı	N	X	ss	F	p
İlgi	Sözel	15	2,65	1,06	1,17	,320
	Sayısal	96	2,92	1,14		
	Eşit Ağırlık	73	2,98	1,08		
	Yabancı Dil	24	3,29	0,96		
İlgisizlik	Sözel	15	3,10	0,92	,839	,474
	Sayısal	96	3,29	0,95		
	Eşit Ağırlık	73	3,34	0,96		
	Yabancı Dil	24	3,55	0,74		
Güven	Sözel	15	2,86	0,46	,058	,981
	Sayısal	96	2,87	0,53		
	Eşit Ağırlık	73	2,88	0,48		
	Yabancı Dil	24	2,83	0,39		
Kararlılık	Sözel	15	3,12	0,93	1,53	,207
	Sayısal	96	3,30	1,06		
	Eşit Ağırlık	73	3,26	1,08		
	Yabancı Dil	24	3,73	0,83		
Korku	Sözel	15	3,24	1,17	2,09	,102
	Sayısal	96	3,55	1,04		
	Eşit Ağırlık	73	3,44	1,14		
	Yabancı Dil	24	4,00	0,81		

Tablo 7 incelendiğinde katılımcıların ilgi alanlarının ikinci yabancı dil olarak Almanca öğrenmeye yönelik tutumlarında hiçbir boyutta anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı gözlenmiştir.

4.TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmada Anadolu Liselerinde ikinci yabancı dil olarak Almanca öğrenen öğrencilerin Almancaya yönelik tutumları öğrencilerin cinsiyetlerine, sınıf düzeylerine, Almanca başarı puanlarına, genel başarı puanlarına ve ilgi alanlarına göre incelenmiştir. Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden tarama modelinde tasarlanmış olup 208 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların %64,9’u kadın, %34,1’i ise erkektir. Çalışmada yer alan veriler Türk (2020) tarafından geliştirilen “Ortaöğretim Öğrencilerinin İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca Öğrenmeye

Yönelik Tutum Ölçeği” ile elde edilmiştir. Ölçeğin Cronbach Alpha (α) değeri ,97 olarak hesaplanmış olduğu için ölçeğin yüksek güvenilirlik katsayısına sahip olduğu ve çok güvenilir olduğu söylenebilir. Verilerin analizinde t-testi ve tek yönlü varyans analizi hesaplamalarından yararlanılmıştır.

Yapılan istatistiksel hesaplamalar sonucunda katılımcıların cinsiyetlerine göre ikinci yabancı dil olarak Almanca öğrenmeye yönelik tutumlarının kararlılık ve korku boyutlarında anlamlı bir şekilde farklılaştığı belirlenmiştir. Kız öğrencilerin Almanca öğrenmeye yönelik kararlılık ($X=3,46$) ve korkularının ($X=3,65$) erkek öğrencilere göre ($X=3,06 - 3,32$) daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buradan hareketle kız öğrencilerin ikinci yabancı dil Almanca öğrenme istek ve arzularının erkeklere göre daha yüksek olduğu, kız öğrencilerin Almancayı öğrenememekten korktukları ve bu yüzden derslerde daha kararlı oldukları, buna bağlı olarak da Almanca öğrenmek için daha fazla zaman harcadıkları ifade edilebilir. Literatür incelendiğinde, “tutum farklılıklarının karşılaştırıldığı birçok araştırmada – sözgelimi Kızıltepe (1998) – kızların yabancı dile karşı tutumlarının erkeklere göre daha olumlu olduğu görülmüştür” (Altunay, 2004, akt. Hanbay, 2009, s. 90). Türk (2020) de yapmış olduğu çalışma da hem Altunay’ı hem de bu çalışmayı destekler nitelikte sonuçlara ulaşmış, kız öğrencilerin Almanca öğrenmede erkek öğrencilere göre daha ilgili olduklarını belirtmiştir.

Katılımcıların ikinci yabancı dil olarak Almanca öğrenmeye yönelik tutumları sınıf düzeyleri ışığında incelendiğinde hiçbir boyutta anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı görülmüştür. Buradan, bütün kademelerin ikinci yabancı dil olarak Almanca öğrenmeye yönelik tutumlarının benzer olduğu sonucuna ulaşılabilir. Burada, on ikinci sınıf öğrencilerinin Almanca öğrenmeye yönelik tutumları ile dokuzuncu, onuncu ve on birinci sınıf öğrencilerinin tutumlarının benzer olması dikkat çekmektedir ve on ikinci sınıf düzeyindeki katılımcıların Almanca öğrenmeye yönelik tutumlarının alt kademelerle aynı olmasının Almanca öğretimi açısından sevindirici bir durum olduğu söylenebilir. Konu ile ilgili alanyazın incelendiğinde Erdem’in (2020) yapmış olduğu çalışmada üniversite sınavına hazırlanan üst kademelerdeki öğrencilerin Almancayı alt kademelerde eğitim alan öğrenciler kadar sevmediklerini; on ikinci sınıf öğrencilerinin Almanca derslerine ilişkin özgüvenlerinin düşük olduğunu ve sınıf düzeyi arttıkça Almancaya olan ihtiyacın azaldığını tespit etmiştir. Ayrıca Erdem (2020), öğrencilerin Almanca öğrenmeye yönelik azimlerinin sınıf düzeyi açısından bir farklılık göstermediğini ortaya koyarak bu çalışmayı destekler nitelikte sonuçlara ulaşmıştır.

Çalışmanın sonucunda, katılımcıların Almanca başarı puanlarının Almanca öğrenmeye yönelik tutumlarında ilgi, ilgisizlik, kararlılık ve korku boyutlarında anlamlı bir şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir. Almanca başarı puanı 5 olan katılımcıların ($X=3,44$) Almanca başarı puanı daha düşük olan katılımcılara ($X=2,68 - 2,45 - 1,90 - 2,00$) göre Almanca öğrenmeye daha ilgili oldukları saptanmıştır. Kararlılık boyutuna bakıldığında, Almanca başarı puanı 5 olan katılımcıların ($X=3,67$) Almanca başarı puanı 3 ($X=2,85$), 2 ($X=2,33$) ve 1 ($X=2,35$) olan katılımcılara göre Almanca öğrenmede daha kararlı oldukları belirlenmiştir. Yine Almanca başarı puanı 5 olan katılımcıların ($X=3,95$) Almanca başarı puanı daha düşük olan katılımcılara ($X=3,45 - 2,89 - 2,60 - 2,34$) göre Almanca öğrenme korkusunu daha yoğun yaşadıkları ortaya çıkarılmıştır. Buradan yola çıkarak, Almanca başarı puanı 5 olan katılımcıların diğer katılımcılara göre Almanca öğrenmeye daha yoğun ilgi besledikleri, kararlı oldukları ve buna bağlı olarak da başarısızlık korkusu yaşadıkları söylenebilir. İlgi, kararlılık ve başarısızlık korkusunun bu öğrencilerin yüksek puan almış olmalarında etkili olduğu rahatlıkla ifade edilebilir. Konu ile ilgili yapılmış olan çalışmalar incelendiğinde öğrencilerin Almanca başarı puanının Almanca öğrenmeye yönelik tutuma etkisini araştıran bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Katılımcıların genel başarı puanlarının ikinci yabancı dil olarak Almanca öğrenmeye yönelik tutumlarında ilgi, ilgisizlik, kararlılık ve korku boyutlarında anlamlı bir şekilde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Genel başarı puanı 4,01-5,00 arası olan katılımcıların ($X=3,23$) Almanca öğrenmeye olan ilgilerinin genel başarı puanı 2,01-3,00 ($X=2,25$) ve 3,01-4,00 ($X=2,25$) olan katılımcılara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Kararlılık boyutu incelendiğinde genel başarı puanı 4,01-5,00 olan katılımcıların ($X=3,50$) genel başarı puanı 3,01-4,00 olan katılımcılara ($X=2,89$) göre Almanca öğrenmede daha kararlı oldukları belirlenmiştir. Genel başarı puanı 4,01-5,00 olan katılımcıların ($X=3,77$) diğer katılımcılara göre ($X=3,03 - 2,67 - 2,10$) Almanca öğrenme konusunda korku düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buradan hareketle, başarı durumu yüksek katılımcıların tüm derslere olduğu gibi Almanca derslerine de önem verdikleri, ilgi duydukları ve öğrenme kararlılığı içerisinde oldukları sonucu çıkarılabilir. Literatür incelendiğinde konu ile ilgili oldukça az çalışma yapıldığı saptanmıştır. Türk’ün (2020) yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin genel başarı düzeyleri yükseldikçe Almanca dersine olan ilgilerinin arttığı; yüksek nota sahip öğrencilerin düşük nota sahip olan öğrencilere göre Almancaya yönelik daha kararlı oldukları ve düşük nota sahip olan öğrencilerin de Almanca öğrenmeye yönelik daha yüksek korku düzeyine sahip oldukları görülmektedir.

Katılımcıların ilgi alanlarının (sözel, sayısal, eşit ağırlık ve yabancı dil) ikinci yabancı dil olarak Almanca öğrenmeye yönelik tutumlarında hiçbir boyutta anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanamamıştır. Buradan hareketle, farklı ilgi alanlarına yönelmiş olsalar da katılımcıların yabancı dil olarak Almanca derslerine benzer yaklaşımlar sergilediği söylenebilir. Burada, artık bir yabancı dil bilmenin yeterli olmadığı, ortaöğretim öğrencilerinin de bunun farkında olduğu ve İngilizce dışındaki yabancı dillere de ilgi duydukları sonucuna

ulaşılabilir. Alanyazın tarandığında elde edilen sonucun Hanbay'ın (2009) çalışması ile paralellik gösterdiği, öğrencilerin bölümleri ile Almanca dersine yönelik ilgi-merak, istek-beklenti, sevme ve kaygı boyutlarında anlamlı bir farklılaşmaya rastlanmadığı görülmektedir. Madran (2020) ise çalışmasında farklı sonuçlara ulaşmış, öğrencilerin başarı puanları ile bölümleri arasında farklılıklar tespit etmiştir. Madran (2020), eşit ağırlık ve sayısal bölümleri tercih etmiş öğrencilerin ortalamalarının diğer öğrencilere göre daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur.

Anadolu Liselerinde eğitim alan öğrencilerin Almanca öğrenmeye yönelik tutumlarının artırılması noktasında mevcut ders saatlerinin artırılması, öğrencilere dönem başlarında Almancanın İngilizce kadar önemli olduğunu anlatılması, Almanca dersi veren öğretmenlere hizmet içi eğitim seminerlerinde öğrencilere Almancayı sevdirecek ve öğrencilerin derslerde güzel vakit geçirmelerini sağlayacak materyallerin sunulması önerilebilir. Ayrıca benzer bir çalışmanın ileride daha geniş bir örneklem grubuyla ve karma araştırma yöntemi ile yapılmasının daha kapsamlı sonuçlara ulaşabilme açısından faydalı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akpınar Dellal, N. (2003). *Pädagogische orientierte Reformbedingungen im Fremdsprachenunterricht*. Shaker Verlag.
- Alyaz, Y., Gürsoy, E. & Kazanoğlu, F. (2013). Yabancı dil öğretmenleri adaylarının dil seviyeleri ve öğrenimini gördükleri dile ilişkin tutumları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(1), 123-148.
- Alyaz, Y. (2011). Alman dili eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin dilsel seviyeleri ve Almancaya ilişkin tutumları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 503-525.
- Balkaya, Ş. (2017). *Einstellungen, vorurteile und stereotype von Türkischen gymnasiasten gegenüber Deutschen und Deutscher sprache* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi.
- Başat, G. (2014). *Neden yabancı dil öğrenemiyoruz?* Aljazeera Türk. 25.01.2021 tarihinde <http://dergi.aljazeera.com.tr/2014/09/01/neden-yabanci-dilogrenemiyoruz/> adresinden alınmıştır.
- Cebeci, F. B. (2006). *Mesleki ve teknik lise öğrencilerinin İngilizce derslerine yönelik tutumları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Uludağ Üniversitesi.
- Çakıcı, D. (2007). Üniversite öğrencilerinin ortak zorunlu dersler kapsamındaki İngilizceye yönelik tutumları. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(3), 21-36.
- Demirel, Ö. (2005). *Avrupa Konseyi dil projesi ve Türkiye uygulaması*. 28.01.2021 tarihinde http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/167/index3-demirel.htm adresinden alınmıştır.
- Durucasu, R. R., Aydın, S. & Er, G. (2020). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin İngilizceye yönelik tutumları: Anadolu Üniversitesi örneği. *Journal of Management Theory and Practices Research*, 1(1), 1-9.
- Erdem, Ş. (2020). *Lise öğrencilerinin Almanca dersine ilişkin tutum ve görüşleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Fırat Üniversitesi.
- Fabrigar, L. R., MacDonald, T. K., & Wegener, D. T. (2005). *The structure of attitudes*. Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Franzoi, S. L. (2003). *Socialpsychology*. McGrawHill.
- Gürbüz, S. & Şahin, F. (2017). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar.
- Hanbay, O. (2009). 10. sınıf öğrencilerinin farklı değişkenlere göre ikinci yabancı dil olarak Almancaya yönelik tutumları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(30), 79-91.
- İpek, C. & Bayraktar, Ş. (2004). Aday öğretmenlerin fen bilimleri ve sosyal bilimlere bakışları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 35-50.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Akademi Yayınları.
- Koçak, M. & Çobanoğulları, F. (2017). Dünyada ikinci yabancı dil olarak Almanca öğretiminde Danimarka örneği. *Maarif Mektepleri Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-12.
- Madran, F. (2020). *Lise öğrencilerinin Almanca öğrenmede özerk öğrenme düzeylerinin, motivasyonlarının ve öğrenme stillerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi.
- MEB. (2005). *Millî Eğitim Bakanlığı ortaöğretim kurumları yönetmeliği*. 28.01.2021 tarihinde https://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_11/03111224_ooky.pdf adresinden alınmıştır.
- MEB. (2019). *Okul tanıtım bilgileri*. 28.01.2021 tarihinde http://ogm.meb.gov.tr/www/icerik_goruntule.php?KNO=657 adresinden alınmıştır.
- Memduhoğlu, H. B., & Kozikoğlu, İ. (2015). The attitudes of university students concerning foreign language courses. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 184-202.
- Özgüven, İ. E. (2001). *Çağdaş eğitimde psikolojik danışma ve rehberlik*. PDREM.
- Polat, T. (2001). Avrupalılık bağlamında kültür boyutuyla yabancı dil. *Alman Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 13, 29-39.
- Tavşancıl, E. (2014). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi* (5. baskı). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Tutar, H. & Erdem, A. T. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar.
- Türk, K. (2020). *Ortaöğretim öğrencilerinin ikinci yabancı dil olarak Almanca öğrenmeye yönelik tutumlarının belirlenmesi (Afyonkarahisar örnekleme)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- Üredi, I. & Üredi, L. (2006). Öğretmen adaylarının sınıf öğretmenliği bölümüne ilişkin tutumlarının incelenmesine yönelik bir program değerlendirme çalışması. *Yeditepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2). 28.06.2006 tarihinde <http://www.istekyasam.com/> adresinden elde edilmiştir.
- Yeşilli, S. (2004). *İkinci yabancı dil dersi olarak Almanca eğitimi nasıl uygulanmalı?* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi.
- Yıldırım, İ. E. (2017). *İstatistiksel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

In Turkey, German is usually taught as a second foreign language after English as a compulsory language at Anatolian High Schools. In Turkey, German were taught at schools until the mid-1980s, it was abolished together with the political decisions taken, and only English was taught. Through the "eight-year compulsory education" practice that entered into force in 1997, German was started to be taught again as a second foreign language (Akpınar Dellal, 2003). With the last regulation made in 2018, a second foreign language is taught for two hours a week at all levels of Anatolian High Schools. The number of Anatolian High School in Turkey is 2577, and 229 of them accept students by central placement and 2348 of them by local placement (MONE, 2019). In the Ministry of National Education Regulation on Anatolian High Schools (2005), the aim of Anatolian High Schools is to enable students to prepare for higher education programs according to their interests, abilities and achievements; and to teach a foreign language at a level that students can follow scientific and technological developments in the world. For this purpose, second foreign language education is also provided at these high schools. Polat (2001) states that the restriction of foreign language teaching programs to a single language is an education approach that needs to be overcome and changed in the European context.

Attitude is a concept that is frequently encountered in the literature and has different definitions. Franzoi (2003) defines attitude as an individual's way of evaluating a situation or an object in a positive or negative manner; Ozguven (2001) explains it as a belief or perspective towards a person or phenomenon; according to İpek and Bayraktar (2004) attitude is a positive or negative stance towards a subject matter or situation. Üredi and Üredi (2006) state that the attitude cannot be determined outwardly, but the behaviour indicates whether the attitude is positive or negative. Attitude is a concept that does not appear instantaneously but manifests itself in certain stages (Fabrigar et al., 2005).

This study investigates the attitudes of Anatolian High School students towards learning German as a second foreign language according to various variables. For this purpose, answers will be sought for the research questions below:

- 1- Do Anatolian High School students' attitudes towards learning German as a second foreign language differ by gender?
- 2- Do Anatolian High School students' attitudes towards learning German as a second foreign language differ by grade levels?
- 3- Do Anatolian High School students' attitudes towards learning German as a second foreign language differ according to their success in German?
- 4- Do Anatolian High School students' attitudes towards learning German as a second foreign language differ according to their general success?
- 5- Do Anatolian High School students' attitudes towards learning German as a second foreign language differ according to their interests (verbal, numerical, equal weight or language)?

2. METHOD

In this study, which aims to examine the attitudes of Anatolian High School students towards learning German as a second foreign language, a survey model, one of the quantitative research methods, was used. The most commonly used research type in social sciences is survey or questionnaire type (survey) research designs (Gürbüz & Şahin, 2017). Survey model is a research method that aims to describe the past and present situation as it is. The survey model is performed on the whole universe or on the sample or group taken from a universe consisting of more elements in order to make a general judgment about the universe (Karasar, 2016).

The population of the research consists of students studying at Anatolian High Schools in Turkey, and the sample consists of students learning German as a second foreign language at an Anatolian High School in Central Anatolia. A total of 208 students participated in the study. 65.9% of the participants in the research are women and 34.1% are men.

In the research, the "Attitude Scale of Secondary Education Students towards Learning German as a Second Foreign Language" developed by Turk (2020) and the "personal information form" prepared by the researcher were used as data collection tools. In the personal information form, the students were asked questions about their gender, grade levels, German achievement scores, general achievement scores and areas of interest. There are 41 items in the scale. 22 of these items are positive (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 41), While 19 are negative (10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 37, 38, 39, 40). The scale was prepared in 5-point Likert type and was graded as 'strongly agree', 'agree', 'partially agree', 'disagree' and 'strongly disagree'. The scale consists of five factors. These factors are: (1) interest, (2)

indifference, (3) trust (4) determination, and (5) fear. In this study, the Cronbach Alpha (α) value of the data collection tool was calculated as 97.

IBM SPSS 22 package program was used to analyze the data obtained from the research. In the process of data analysis, frequency (f) and percentage (%), one-way analysis of variance (ANOVA) and t-test calculations were included. The evaluation of the normally distributed data was performed using t-test in paired groups and one-way analysis of variance (ANOVA) in groups more than two. As a result of one-way analysis of variance (ANOVA), Tukey test, one of the Post-Hoc tests, was used to determine which groups caused the difference for the data with significant differences. The level of significance in the study was accepted as $p < .05$.

3. FINDINGS, DISCUSSION AND RESULTS

As a result of the research, it was found that determination and fear of female students towards learning German were higher than male students. It was concluded that the participants with a German achievement score of 5 were more interested in learning German than the participants with a lower German achievement score. It is thought that conducting a similar study with a larger sample group and mixed research method in the future will be beneficial in terms of reaching more comprehensive results.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZİNİ

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Etik değerlendirme kararının tarihi: 16.03.2021

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2100009919

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

Araştırmanın yazarı araştırmada yer alan bölümlerin tamamından tek başına sorumludur.

ÇATIŞMA BEYANI

Araştırmada herhangi bir kişi ya da kurum ile finansal ya da kişisel yönden bir bağlantı veya çıkar çatışması bulunmamaktadır.